

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

Eiropas pilsoņu paneldiskusija “Pret naidu sabiedrībā”

3. sesijas
kopsavilkums

[2024. gada 17.-19. maijs]

Dažos vārdos...

Kādas ir prioritārās darbības cīņā pret naidu?

Eiropas pilsoņu paneldiskusijas trešajā un pēdējā sesijā 17.-19. maijā Briselē piedalījās ap 150 pilsoņu no visas ES. Šajā nedēļas nogalē notika intensīvas debates un darbs, lai pabeigtu Eiropas Komisijai adresēto ieteikumu izstrādi.

Pateicoties nelokāmajai apņēmībai un neatlaidīgajiem centieniem, pilsoņi pieņēma 21 ieteikumu cīņai pret naidu sabiedrībā. Ieteikumi tika pieņemti plenārsēdē un nodoti Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta (JUST ĢD) ģenerāldirektorei Anai Galjego Torresai.

Kas notiks tālāk?

Paredzams, ka iedzīvotāju ieteikumi tiks izmantoti, izstrādājot turpmākās Komisijas iniciatīvas cīņai pret naidu sabiedrībā. Te būs [21 ieteikums](#), kas iesniegts Eiropas Komisijai. Drīzumā būs pieejams galīgais dokuments, kas tulkots 24 ES oficiālajās valodās.

Turpmākā saziņa

Mēs ar jums visiņ sazināsimies, kad rīkosim atsauksmju pasākumu, kur apspriedīsim, kā Eiropas Komisija ņem vērā jūsu ieteikumus.

Lai būtu vieglāk uzturēt kontaktus nākotnē, mēs veidojam Eiropas pilsoņu paneldiskusiju un citu līdzīgas Eiropas pilsoņu iesaistes projektu bijušo dalībnieku tīklu. Ja tīklā būs **nevēlaties**, nosūtiet mums e-pastu uz adresi COMM-CITIZENS-PANELS@ec.europa.eu, un mēs jūs svītrosim no adresātu saraksta.

Paneldiskusiju fotoattēlu izlase atrodama [Pilsoņu iesaistes platformā](#). Daliēties tajos ar draugiem, ģimeni un sociālajiem tīkliem!

JUST ĢD izplata **ikmēneša biļetenu** par jaunākajām ziņām, pasākumiem un publikācijām. Jūs varat to abonēt [šeit](#).

Plašāka informācija par ES politiku tiesiskuma, patērētāju tiesību un dzimumu līdztiesības jomā ir pieejama tīmekļa vietnē [Tiesiskums – Eiropas Komisija \(europa.eu\)](#) vai vietnē X ([@EU_Justice / X \(twitter.com\)](#)).

“Mēs, visu 27 Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, uzskatām, ka cīņa pret naidu ir prioritāte Eiropā un visā pasaulē.”

No naida un šķelšanās uz kopīgu Eiropas vērtību – vienlīdzības, cilvēktiesību un cieņas ievērošanas – kopšanu

“Katra ieguldījums palīdz aizsargāt mūsu demokrātiju.”

Divus mēnešu ilga smaga darba noslēgumā pilsoņi atgriezās Briselē uz šīs Eiropas pilsoņu paneļdiskusijas “Pret naidu sabiedrībā” pēdējo nedēļas nogali. Viņi sanāca kopā, lai pēdējā nedēļas nogalē pārvērstu divās iepriekšējās sesijās izstrādātās idejas par ieteikumiem Eiropas Komisijai. Piektdien pilsoņi atgriezās plenārsēdē, kur viņus sveica **Komunikācijas ģenerāldirektorāta (COMM ĢD) ģenerāldirektore Dana Spinanta**, kas atzinīgi novērtēja viņu darbu: “Jums ir dziļa izpratne, un mani patīkami pārsteidza iejūtība, ko izrādījāt šajā paneļdiskusijā, kā arī godīgums un atvērtība diskusijās par tik sarežģītu tēmu. Tas mums ir svarīgi, ka jūs visi atbalstāt pilsoņu viedokļa paušanu Eiropas līmenī.”

Problēmas izklāsts. Pamata izveide ieteikumiem

Kopš 2. sesijas redkolēģija, kura sastāv no paneļdiskusijas locekļiem, ir strādājusi pie problēmas definīcijas galīgās redakcijas, iekļaujot tajā visu dalībnieku komentārus.

“Mērķis bija apkopot darba grupas rezultātus un izstrādāt kopēju tekstu (...). Beigās mēs pavadījām 3,5 stundas, pārlasot tekstu vārdu pa vārdam, teikumu pa teikumu, lai iekļautu visu no 12 darba grupām saņemto informāciju,” paskaidroja redkolēģijas dalībnieks Gerhards.

Naida skar visas sabiedrības daļas. Diskusijas dalībnieki cīņu pret naidu Eiropā un visā pasaulē uzskata par svarīgu uzdevumu. Tekstā ir uzsvērts, ka bez aktīviem centieniem novērst un dziedēt, piemēram, kara cirstās brūces, konfliktu izraisīts naid draud novest pie naidīguma un šķelšanās apburtā loka. Tekstā arī uzsvērtā politiķu un publisku personu atbildība par naida runas izplatīšanu, ko saasina plašsaziņas līdzekļi un sociālie tīkli. Iedzīvotāji uzsver, ka nepietiekama izglītība par dažādām identitātēm, kultūrām, iecietību un saziņu, kā arī uzticamas tiešsaistes informācijas trūkums var pastiprināt pārpratumus, saglabāt aizspriedumus un izraisīt naidu.

Ekspertu atsauksmes īsumā

Izglītība kā pamatvērtība nākotnes pieaugušo veidošanā

CEJI direktore Robina Sklafāni [Robin Sclafani]: “Izglītība ir ārkārtīgi svarīga cilvēku laimei un spējai darboties. ES pilnvaras pašlaik ir ierobežotas, taču ir daudz darāmā, lai veicinātu arī valsts rīcību.”

Pilsoņu paneldiskusiju potenciāls stiprināt sociālo kohēziju

Redingas Universitātes sociolingvistikas profesors Federiko Falopa [Federico Faloppa]: “Vidēji lielās pilsētās Itālijā/Apvienotajā Karalistē organizācijas cenšas apvienot pilsoņu paneldiskusijas. Vienā no šīm Itālijas pilsētām mēs redzam, ka uzņēmumi plaukst un zeļ, jo tie ir “no naida brīvi” un atbalsta cilvēktiesības. Mums ir jāapvieno vietējie viedokļi. Tas ir veids, kā būtu jāsadarbojas arī ar ES, valstu un vietējām iestādēm.”

Vai mākslīgais intelekts ir labs risinājums cīņai pret naidu?

Neatkarīga žurnāliste Nezrine Slavī [Nesrine Slaoui]: “Ja mēs necīnāmies pret naidu internetā, tad nav jēgas. Šeit ir svarīgi algoritmi, taču mums ir vajadzīga arī cilvēka klātbūtne. Mums nevajadzētu aizmirst par finansiālo pusi: platformas ir daudznacionāli uzņēmumi, tie var pelnīt naudu no laba vai slihta satura. Arī iedzīvotāji ir jāizglīto. Mākslīgajā intelektā ir iebūvēts rasisms un seksisms; mēs nevaram uzticēt savu nākotni rīkiem, kurus ietekmē šādas noslieces.”

Datu aizsardzības un cīņas pret naidu tiešsaistē līdzsvarošana

JUST ĢD pārstāve Luīza Klingvala [Louisa Klingvall]: “Mēs Eiropā dzīvojam demokrātiskā vidē, taču tas ne vienmēr tā ir visur pasaulē. Anonimitāte var mainīt situāciju un ļaut dažiem cilvēkiem izteikties, bet tā var arī novest pie naida runas. Tiesībaizsardzības iestādes var iegūt informāciju par tiem, kas izplata naidīgus izteikumus, jo īpaši saskaņā ar Digitālo pakalpojumu aktu (DPA)”.

JUST ĢD pārstāvis Martēns Saklē [Martin Sacleux]: “Mēs Eiropas Komisijā pastāvīgi mēģinām rast līdzsvaru starp datu aizsardzību un cīņu pret naida saturu tiešsaistē, tāpēc datu aizsardzības regula ir ļoti aizsargājoša. Runa ir par miljardiem publicētu satura vienību katru dienu, tāpēc mums ir arī vajadzīgi resursi, lai palīdzētu iestādēm identificēt un filtrēt saturu. Ir svarīgi ziņot par naidīgu saturu, lai vainīgos varētu saukt pie atbildības.”

Visneaizsargātāko grupu aizsardzība, apmācot cilvēkus sadarboties ar tām

Equinet jurisprudences un politikas speciālists Dariss Lūiss Resio [*Daris Lewis Recio*]: “Pastāv daudz politisku un juridisku iniciatīvu, jo īpaši attiecībā uz migrantiem, un to, kā mēs varam risināt jautājumu par naida runu pret cilvēkiem, kas tikko ieradušies.”

Atbalsts cietušajiem un spēja iedrošināt viņus izteikties brīvi, bez nosodījuma

Aruns Mansuhani [*Arun Mansukhani*]: “Mums jāapmāca cilvēki, kas uzklausa liecības, lai viņi varētu cietušajiem sniegt vislabāko iespējamo atbalstu. Vislabākais psihologs ir policijas darbinieks, kas izprot situāciju, un cilvēki, kas uzklausa cietušā liecību.”

JUST ĢD Pamattiesību politikas nodaļas vadītāja Ingrida Bellandere Todino [*Ingrid Bellander Todino*]: “2012. gadā tika pieņemti

tiesību akti par cietušo tiesībām, kuri noziegumos cietušajiem sniedz atbalstu un palīdzību. Dalībvalstīs jau pastāv cietušo aizsardzība, taču mums ir jānodrošina, ka tā tiek īstenota un ir pieejama cietušajiem. Nosakot, kas vajadzīgs, lai palīdzētu cietušajiem, izšķiroša nozīme ir atbalsta pakalpojumu pieejamībai.”

21 ieteikums ir ratificēts un guvis atzinību!

Sestdien pie 21 ieteikuma pabeigšanas dalībnieki strādāja 12 grupās. Ar dažiem no tiem varat iepazīties zemāk.

- **Lielāka informētība par naidu un esošajiem pasākumiem un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, lai to novērstu ar publisku kampaņu.** Pilsoņu paneldiskusijā ir ierosināts, ka Eiropas Savienībai būtu jāorganizē izpratnes veidošanas kampaņa par naida bīstamību, tā cēloņiem un pasākumiem cīņai pret to. Vienlaikus ES būtu jāsniedz informācija par dažādām iniciatīvām, kas vērstas pret naidu, un par pieejamajiem atbalsta kanāliem un pasākumiem cietušajiem.
- **ES drošas sērfošanas karte, kas garantē drošu interneta izmantošanu bērniem no 8 gadu vecuma.** Ar šo karti bērniem būtu jāapgūst prasmes, kas vajadzīgas, lai patstāvīgi un droši pārlūkotu internetu.
- **Nevardarbīgas saziņas veicināšana.** ES būtu labāk jāpopularizē esošie mācību kursi par naida noziegumiem, naida runu un nevardarbīgu saziņu un jāiesaka tie konkrētām mērķgrupām. Nevardarbīga saziņa būtu jādara pieejama visām paaudzēm visās ES dalībvalstīs ar izglītības programmu palīdzību.

- **Neatkarīgāki plašsaziņas līdzekļi.** Plašsaziņas līdzekļiem vajadzētu uzlikt par pienākumu sadarboties ar neatkarīgām faktu pārbaudes organizācijām un būt atklātām par saņemtā finansējuma avotiem. Būtu jāierobežo personai vai uzņēmumam piederošo mediju kanālu skaits. Lai vairāk uzsvērtu saturu un veicinātu kopīgu savstarpīguma un abpusējas cieņas kultūru, ir ieteicama lielāka iedzīvotāju līdzdalība plašsaziņas līdzekļos.

- **Tiešsaistes naida runas uzraudzīšana un vainīgo saukšana pie atbildības.** Būtu jāreglamentē anonimitāte internetā, lai

kompetentās iestādes varētu labāk izsekot naida runas autorus un saukt tos pie atbildības. Eiropas Komisijai būtu jāizveido darba grupa nolūkā atjaunināt un paplašināt kopīgo “nelikumīgu naidīgu izteikumu” definīciju. Lai pārtrauktu naida runas izplatību sociālajos tīklos, būtu jāņem talkā mākslīgais intelekts. Platformām/operatoriem ir jāuzliek par pienākumu pielāgot savus algoritmus, lai atspoguļotu plašāku viedokļu spektru.

- **EP deputātu rīcības kodekss.** Pilsoņu paneldiskusijā ierosināts izveidot neatkarīgu uzticamības komiteju, lai izstrādātu Eiropas Parlamenta deputātu rīcības kodeksu un uzraudzītu naida runu un maldinošas informācijas izplatīšanu.
- **Eiropas jauniešu paneldiskusijas.** Debašu organizēšana skolās pēc pilsoņu paneldiskusiju parauga varētu palīdzēt izplatīt apspriežu kultūru jauniešu vidū. Piemēram, debates par pārtiku skolas ēdnīcā, ņemot vērā dažādu reliģiju ieradumus, sniegtu iespēju sākt diskusijas par konkrētiem jautājumiem, kas skar bērnus ikdienā, un audzēkņi varētu izmantot ēdnīcas darbinieku un pavāru speciālās zināšanas. Skolu mērķsadarbība varētu nodrošināt apmaiņu Eiropas līmenī. Eiropas paneldiskusija par naidu 16-25 gadniekiem būtu jāorganizē (pēc jau esošā parauga) tieši par viņus skarošu tēmu: kiberuzmākšanos u.tml.

“Jūs personificējat demokrātisku debašu būtību.”

Svētdien dalībnieki atgriezās plenārsēdē, lai iepazīstinātu ar 21 galīgo ieteikumu un izvērtētu to. Katru ieteikumu dalībnieki novērtēja, paužot atbalstu skalā no 1 līdz 6. Lai nodrošinātu atklātību, balsis saskaitīja novērotāju klātbūtnē.

Pēc prezentācijām un balsojuma vecākā paneldiskusijas pārstāve Džemma no Itālijas un jaunākā dalībiece Kamila no Francijas ar ieteikumiem iepazīstināja **Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta (JUST ĢD) ģenerāldirektori Anu Galjego Torresu**. Ģenerāldirektore pateicās 150 iedzīvotājiem par viņu neremdināmo apņemību, aktīvo līdzdalību un iespaidīgo sasniegumu.

Noslēdzot šo nedēļas nogali, pilsoņi saņēma pateicību no **priekšsēdētājas vietnieces jautājumos par demokrātiju un demogrāfiju Dubravkas Šuicas**, kura uzsvēra, cik svarīgi ir iesaistīt politikas procesā iedzīvotājus, uzklaut viņu viedokli un nodrošināt, ka ES iestādes ņem vērā iedzīvotāju bažas un risina viņiem svarīgus jautājumus: *“Jūsu uzņemība palīdz nostiprināt mūsu demokrātiju. Mēs lepojamies ar šīm pilsoņu paneldiskusijām. Ar nepacietību gaidām jūsu ieteikumus un pateicos par ieguldīto darbu.”*

Lai noskatītos piektdienas plenārsēdes videoierakstu, noklikšķiniet [šeit!](#)

Lai noskatītos svētdienas plenārsēdes videoierakstu, noklikšķiniet [šeit!](#)

Dalībnieku spilgtākie paneldiskusijas mirkļi

Matilde no Itālijas: “Mana spilgtākā epizode bija tikšanās ar cilvēkiem no visas Eiropas, jo no citiem tik daudz var mācīties. Tā arī bija pirmā reize, kad redzēju, ka ES patiešām vēršas pie saviem pilsoņiem. Tas bija jauks piedzīvojums.”

Nelsons no Polijas: “Man vislabāk patika darba grupa, mēs varējām paust savus uzskatus, dalīties viedokļos, debatēt par tēmu, un pat, ja mēs nebijām vienprātis, atmosfēra vienmēr bija pozitīva. Ja man būtu jāizceļ viena lieta, tā būtu pirmajā sesijā sniegtās liecības – tas bija ļoti saviļņojoši.”

Petra no Čehijas: “Es patiesi novērtēju visu dalībnieku atšķirīgos uzskatus – pat ja mēs domājām dažādi, biju spiesta uz klausīt cilvēkus un ņemt viņu viedokli vērā. Esmu kļuvusi zinošāka un no sirds izbaudīju šo procesu un tikšanos ar jauniem cilvēkiem no visas ES. Man patika grupas sesija – jautrie brīži bija paši aizraujošākie.”

Sibels no Luksemburgas: “Ja man jāizceļ viens aspekts pēc šīm trim sesijām, tas būtu, kā Kamila un Džemma nodeva ieteikumus Anai Galjego Torresai. Šis brīdis simbolizēja visu paveikto darbu un kopīgos centienus, lai panāktu vienprātību par šo 21 ieteikumu. Esmu lepns par to, ko esam paveikuši, nebija viegli, dažkārt mēs nepiekritām cits citam, taču ikvienam bija vēlme paust savu viedokli - sniegt ieguldījumu diskusijā. Šī pieredze liecina, ka iedzīvotāji var iesaistīties un nodot idejas politiķiem.”

Nedēļas nogale ilustratora skatījumā

Silvēns Mazārs [*Sylvain Mazas*] ir grafisks atbalstītājs, kas paneldiskusiju attīstību iemūžina vizuāli.

Te redzami viņa iespaidi no nedēļas nogales.

Citi pasākumi

Mums bija prieks iepriekšējo nedēļu laikā atkal satikt dažus no jums, kas bija ieradušies Briselē, lai pārstāvētu paneldiskusiju dažādos pasākumos un konferencēs. Liels paldies visiem, kas pieteicās par brīvprātīgajiem pārstāvjiem!

Galveno pēcpasākumu 2024. gada 13. jūnijā organizēja Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts (*JUST GD*). Šis pasākums bija [ES augsta līmeņa grupas rasisma, ksenofobijas un citu neiecietības veidu apkarošanas jautājumos 12. sanāksme](#), kurā piedalījās tieslietu, kultūras un tiesībsardzības ministri. Tā deva iespēju iedzīvotāju grupai ar ieteikumiem

iepazīstināt dalībvalstu pārstāvjus, uzsverot tos, kuri lielā mērā balstās uz valsts rīcību (piemēram, tos, kas saistīti ar izglītību).

Dažiem pilsoņiem bija iespēja pastāstīt par paneldiskusijas darbu vēl divos svarīgos pasākumos. Pirmo pasākumu 2024. gada 31. maijā organizēja Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) par godu tam, ka EESK plenārsēdē tika pieņemts [atzinums “Naidam nav vietas: Eiropa ir vienota savā nostājā pret naidu”](#). Otrs pasākums, ko organizēja JRC, bija daļa no [5. Pilsoņu līdzdalības un apspriešanas demokrātijas festivāla](#).

Cepuri nost to pilsoņu priekšā, kuri brīvprātīgi pieteicās (un tika atlasīti pēc nejaušības principa) un atgriezās Briselē, lai paneldiskusijas dalībnieku vārdā piedalītos šajos trīs pasākumos!